

Reflections from Technology Usage: Parental Views on Values That Are Degenerated by the Use of Technology

Aykut DURAK*^a, Hüseyin KAYGIN^b

Article Info

DOI: 10.14686/buefad.425146

Article History:

Received 19.05.2018

Accepted 04.10.2018

Published 31.10.2018

Keywords:

Use of technology,

Values,

Parental views..

Article Type:

Research article

Abstract

This study was conducted to investigate the effects of children's technology use on values and how this intensive use is reflected in human relations by the children, who are living together with the technology and therefore directly exposed to the effects of technology. The research has been based on the use of common information technologies such as computers, tablets, smartphones and the Internet. Semi-structured interview form was implemented by the researchers in this study which is designed with a qualitative method. While the interview form was being prepared, opinions were taken from the relevant field experts to generate the final form. 11 parents were interviewed in this study. Qualitative data collected from participants were analysed by content analysis method. Research findings suggest that the majority of parents think that technology has adverse effects on children's attainment of social-cultural values. Parents have stated that technology mostly corrupts the value of sharing in children. Furthermore, according to parents, the content provided by technology should also include values to protect and sustain them.

Teknoloji Kullanımının Yansımaları: Teknoloji Kullanımıyla Kaybolan Değerler Hakkında Ebeveyn Görüşleri

Makale Bilgisi

DOI:10.14686/buefad.425146

Makale Geçmişi:

Geliş 19.05.2018

Kabul 04.10.2018

Yayın 31.10.2018

Anahtar Kelimeler:

Teknoloji kullanımı,

Değerler,

Ebeveyn görüşleri.

Makale Türü:

Araştırma makalesi

Öz

Teknolojiyle iç içe yaşayan ve dolayısıyla teknolojinin etkilerine doğrudan maruz kalan çocukların teknoloji kullanımının değerler üzerindeki etkisi, insani ilişkilerine bu yoğun kullanımın nasıl yansıdığını araştırmak amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Araştırma, bilgisayar, tablet, akıllı telefon ve İnternet gibi yaygın kullanıma sahip olan bilişim teknolojileri kullanımına dayalı olarak yapılmıştır. Nitel yöntemle desenlenen bu çalışmada araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu hazırlanırken nihai formu oluşturmak için ilgili alan uzmanından görüş alınmıştır. Bu çalışmada 11 ebeveyn ile görüşme yapılmıştır. Katılımcılardan nitel yolla toplanan veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları ebeveynlerin çoğunluğunun çocuklarının değerlerin kazanımı konusunda teknolojinin olumsuz etkisi olduğunu düşünmektedir. Ebeveynler teknolojinin çocuklarda en çok paylaşım değerini yozlaştırdığını belirtmiştir. Ayrıca ebeveynlere göre değerlerin korunması ve sürdürülmesi için teknolojinin sunduğu içeriklerin değerleri içermesi gerekmektedir.

*Corresponding Author: aykdur78@gmail.com

^a Teacher, Kıranpazarı Middle School, Bartın/ Turkey, <https://orcid.org/0000-0001-7070-9048>

^bAsst. Prof. Dr., Bartın University, Bartın / Turkey, <https://orcid.org/0000-0002-1315-0126>

Introduction

Technological developments have been one of the most important causes of changes in human life from past to present (Yiğit, Çengelci, & Karaduman, 2013). Therefore technology has been a part of people's daily life (Lee, Tam, & Chie, 2013; Salehan & Negahban, 2013). By means of information technologies, people can do shopping, bank transactions, official correspondences with institutions, or do research on their interest areas (Yıldız-Durak & Seferoğlu, 2018). Such a wide use of the technology ensures that the user volume is also wide. On the other hand, as the use of technology increases, the age of using technology decreases (Wei & Lo, 2006). According to Lenhart et al. (2011), the reason for this is the upward differentiation of the processes that children and young people make using information technology.

There are some negative reflections as well as the positive ones of information technologies on human life. Especially children are affected considerably more and deeply by these negative situations. A review of literature clearly proposes that there are numerous studies about the negative reflections of technology. The primary negative effects can be listed as intensive and uncontrolled use of technology (Kwon, Kim, Cho, & Yang, 2013; Przybylski & Weinstein, 2013), internet addiction, smartphone and game addiction (Yıldız-Durak, 2018), fear of staying away from mobile phones (Yıldırım, Sumuer, Adnan, & Yıldırım, 2015), communication disorders, social phobia (Bian & Leung, 2015) and even physical illnesses. Moreover, children may exhibit some negative attitudes as a result of using technology. A primary example of these is cyber bullying (Durak & Seferoğlu, 2016). Children can create threats to their own security and others' personal information by using technology unconsciously (Karaoğlu Yılmaz, Çavuş Ezin, 2017; Karaoğlu- Yılmaz, Yılmaz, & Sezer, 2014; Yılmaz, Karaoğlu-Yılmaz, Öztürk, & Karademir, 2017). At this point, it is important that children use technology ethically and consciously (Forgays, Hyman, & Schreiber, 2014).

Technology continues to develop under the shaping of human beings, yet it also shows its influence increasingly on them. The values owned by individuals or the society may change with the influence of technological developments. These days, when it is prominently easy to communicate with and follow the whole world, technology is affecting the values and causing them to change (Yiğit, Çengelci, & Karaduman, 2013). However, a review of the literature in this regard reveals that there are no more than a few studies on this subject.

Previous research has found that parental variables such as parental education level, technology knowledge level, and financial status of the parents are influential on children's ability to use technology in a healthy way (Zhang, Wang, Yuan, Zhang, & Li, 2014). However, studies on the effects of technology use on children's cognitive, physical and emotional development have been limited in studies on parental variables (Lim & Kim, 2014; Naim, 2013; Yim, Kim, & Hong, 2014). It is important to consider the parental variables when parents examine the use of technology by children and the effects of technology on children. In the context of social learning, it can be said that parents have an important place in the use of technology as a model for their children. The reason for selecting parents as the study group in this study is to investigate the parents' observations and thoughts about their children with the view that the parents have significant effects on children's use of technology.

The kind of changes that the developments in information technologies bring out on the values of individuals, especially of children, is a subject that needs to be researched. In this study, parents' opinions were sought to investigate to what extent the children who were born into technology possessed the personal and societal values and also to investigate what kind of values were degenerated together with technology over time.

Aim of the Study

Children are living together with technology and therefore directly exposed to the effects of technology. The aim of this study is to investigate the impact of technology use on their values and how this intensive exposure and use is reflected in human relations. The research has been based on the use of common information technologies such as computers, tablets, smartphones and the Internet.

For this purpose, the following questions were sought:

- What is the current situation about children's use of information technology?
- What are the values that parents have possessed since childhood?

- What are the views of parents on whether their children also possess their values?
- What are the views of parents on the role that technology plays in children's attainment or degeneration of values?
- What are the views of parents on how technology can be structured in the context of preserving and sustaining values?

Method

Research Model

In this study, qualitative research methods have been implemented in order to examine the parental views on changing value perceptions and developing technologies in depth.

Research Population

The application was made within the academic year of 2017-2018 and the population consists of 11 parents. 69.8% of the parents participating in the study are women, and 30.2% are male. The population in the study was determined by the criterion sampling method. It was ensured that the population had the following prerequisite features.

- Participants should be voluntarily participating in the research.
- Participants should have children who are at primary or secondary school levels, and who are reported by their parents as using technology frequently and for a long time.

Role of the Researcher

In this study, the fundamental roles of the researcher are to direct the implementations, to observe, and to collect data. Throughout the study, the researcher collected data through individual interviews.

Data Collection Tools

Various data collection tools were used in this research to collect qualitative data:

Personal Information, Computer and Internet Usage Status Questionnaire: A questionnaire consisting of 5 questions to collect demographic information such as parents' gender, age, educational status, number of children and 7 questions to determine the computer and Internet usage status was applied.

Semi-structured Interview Form: In the preparation process of this data collection tool, the literature was first examined. Then 10 articles were written based on the scanning of the text. The questions specified by the researchers in the scope of the aim were presented to the opinion of 2 field experts. Experts have suggested reducing the number of materials that contain information on the use of technology directly in the prepared form. In total 9 items in the form of these suggestions in the direction of the use of technology in the case of children 3 of 3 items removed. In the case of materials containing the use of technology and values, expressive adjustments were made in the direction of expert opinions. Two parents have also been piloted and some items have been described in more detail by parental feedback. Six questions that were finalized in line with the opinions were applied.

Analysis of Data

In this study, data collected by qualitative methods were analysed by content analysis method. Content analysis is done to explain the data and to reach the concepts and relations. The raw data obtained during the study were encoded by the researcher using open coding. The data are then encoded by another field expert using open coding. The results obtained from the two analyses were read carefully, the meaning they may refer to was discussed and a final coding reached by 100% agreement was performed. In calculating this ratio, Miles and Huberman's (1994) "reliability = (agreement / agreement + disagreement)" formula was used. In this respect, it can be said that reliability is reached with a consensus during the coding process (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Findings

In this section, findings are presented according to research sub-problems.

What is the current situation about children's use of information technology?

The first sub-problem of the research was determined as " What is the current situation about children's use of information technology?" The theme in which the views of parents about their children's use of technology and the degenerated values caused by such use; the codes included under these themes and the frequencies of these codes are given in Tables 1.

It must be stated that as parents expressed their opinions in multiple topics during the interviews, and as they have more than one child and they have given answers individually for each child, the number of frequencies do not overlap with the number of parents.

Table 1. Parental Views on Their Children's Use of Information Technologies

Theme	Code	f
Usage Time	1 hour	3
	2 hours	4
	3 hours	1
	4 hours	1
	5 hours and above	5
Device Accessed	Desktop Computer	1
	Laptop Computer + Tablet	2
	Mobile Devices	8
Activities Done through ICT	Playing Games	3
	Accessing Social Media Platforms	2
	Watching Video	2
	Accessing Educational Content	2

Parental views in Table 1 suggest that the majority of children ($f = 5$) use technology for 5 hours or more per day. Children mostly access technology with mobile devices ($f = 8$). The children perform gaming activities ($f = 3$) with the information technology the most.

What are the values that parents have possessed since childhood?

The second sub-problem of the study was " • What are the values that parents have possessed since childhood? " Qualitative data analysis conducted in line with the opinions of the parents about the values they have had since childhood are shown in Table 2.

Table 2. Opinions of Parents about the Values They Have Had Since Childhood

Theme	Code	f
Humanitarian Values	Respect-Love-Clemency	3
	Honesty	5
	Cooperation	1
	Sharing	1
	Tolerance	5
	Sacrifice	2
	Loving animals	1
Cultural Values	Respect for the environment	3
	Caring about visiting relatives	1
	Caring about visiting patients	1
	Helping people in need	1
Skills	Social skills	1
	Manual skills	2
	Competence in using natural materials	1
	Productivity	8
Activities Performed	Making toys from natural materials	1
	Playing in streets	2
	Joining family trips	1
	Eid visits	1
	Visiting relatives/patients	1

The parental views in Table 2 suggest that the values they have had the most since childhood are honesty and tolerance ($f = 5$). The cultural value that they have the most is expressed as the respect for the environment ($f = 3$). Parents stated that they were productive ($f = 8$) as a result of such values they possessed, and that there were environments where they gained or reflected these values and that they did various activities in this regard.

What are the views of parents on whether their children also possess their values?

The third subproblem of the research was identified as "What are the views of parents on whether their children also possess their values?". The codes generated as a result of the qualitative data analysis carried out in

accordance with the opinions that the parents expressed about whether their children had the values that they have already had since childhood, and which of these values their children have are presented in Table 3.

Table 3. Parental Views on the Status of Whether Their Children Had the Values That They Have Already Had Since Childhood

Theme	Code	f
The status of whether their children had the values that they have already had since childhood	Yes	4
	Partly	2
	No	5
The humanitarian values that their children have	Respect-Love-Clemency	3
	Honesty	2
	Cooperation	2

An evaluation of parental views in Table 3 suggest that the majority of the parents think that their children do not have the values they think they own ($f = 5$). Parents stated that their children had the highest value of respect-love-clemency ($f = 3$).

What are the views of parents on the role that technology plays in children's attainment or degeneration of values?

The fourth subproblem of the study was identified as "What are the views of parents on the role that technology plays in children's attainment or degeneration of values? ". The codes generated after the qualitative data analysis applied according to the parental views about the role of technology on the children's attainment or degeneration of values are presented in table 4.

Table 4. Parental Views about the Role of Technology on the Children's Attainment of Values

Theme	Code	f
The effect of technology on children's attainment of values	Has positive effect	3
	Has partly positive effect	1
	Has partly negative effect	1
	Has negative effect	6
The values of children that are thought to be degenerated by the use of technology	Sharing	5
	Tolerance	4
	Unsociability	4
	Detainment of personal development	1
	Disability to show empathy	1

Dissatisfaction

1

An evaluation of parental views in Table 4 suggests that majority of the parents (f=6) think that technology has negative effects on their children's attainment of values. According to parents, sharing (f=5) comes first among the values that are thought to be degenerated by the use of technology. The following are some of the views concerning this point.

Computer is a device that makes children monotonous and that causes them to detach from society... it can not be used appropriately at such an age [E1]

If technology didn't take place in their lives so deeply, they would have been grown as individuals who were tolerant, sharing and who were able to show empathy. Yet, they don't spare time for friends, reading books, or street games since they can easily access anything they wish. We encounter very few children playing with balls or skipping rope among the streets nowadays. They prefer exchanging messages rather than coming together. [E2]

Generally, technology individualises and isolates children, but as my children spare less time for technology, they do not literally experience these negativities. [E3]

Technology isolates children from real life and prevents socialising and personal development. [E9]

Our values are gradually being degenerated as a result of technology. [E10]

It seems as if there is everything when there is technology, but actually there is only a bare loneliness. [E7]

What are the views of parents on how technology can be structured in the context of preserving and sustaining values?

The fifth subproblem of the study was identified as "What are the views of parents on how technology can be structured in the context of preserving and sustaining values?". The codes generated after the qualitative data analysis applied according to the parental views about how to use the technology to preserve and sustain values are presented in Table 5.

Table 5. Parental Views about How to Use the Technology to Preserve And Sustain Values

Theme	Code	f
Use of technology to preserve and sustain values	Values added the content provided by technology	5
	Parent-supervised use	1
	Websites that address children-oriented values	2
	Teaching conscious use of technology	2
	Not using/using less technology	3
	Games/content that facilitate a family atmosphere	1

The parental views in Table 5 suggest that parents have different proposals on how to use technology in preserving and sustaining values. The one that is reflected most among these is that the content provided by technology should include values (f=5). The following are some of the views concerning this point.

More attention should be paid to the content provided by technology including values. [E1]

To be contemporary means to be foresighted. We should internalise what technology offers us. [E2]

There should be links in websites directing to societal values... they should see the lost values there and specify them. [E3]

Perhaps we can promote them to watch interesting short animations which attract their attentions and include themes of such values in the websites they visit while doing research for their homework [E4]

The visuals that reflect topics such as cooperation, sharing, showing empathy, importance of love, etc. may be placed attractively into the websites oriented for children [E5]

If they are used under supervision of parents, they can provide benefits. ... They should be used as less as possible. They shouldn't be used for any purpose other than getting information. Conscious use of technology will increase the persistence of values [E8]

There may be games that improve the family environment and there should be warning when they enter dangerous websites; children should not meet with wrong things at an early age. [E9]

If technology is used correctly, it can solve everything ... unfortunately we do not use it appropriately as a society... there should be an age limit and a cultural limit. Sports and arts activities should be increased so that children are not trapped in the world of technology at an early age. Their access to social media should be restricted so as not to include every aspects. [E11]

Results, Discussion and Suggestions

As a result of the research, the majority of the interviewed parents reported that their children use technology 5 hours or more per day, they access internet through mobile devices most and play games most with information technology. Mobile games nowadays offer a second living space for individuals by offering many opportunities for communication and interaction. In a study by Müller, Beutel, Egloff and Wölfling (2014), children were reported that they neglected human values for the purpose of dealing with game-related goals in online gaming environments. Therefore, the intense motivation elements for use in information technology environments cause children to ignore human values (honesty, tolerance, etc.). Thus, the underlying reasons for the children's intensive use of information technology may be investigated. The motivational reasons for playing games and how they affect children's values may be examined through longitudinal researches.

At the top of the values that parents have since childhood are tolerance and honesty. The majority of parents think that their children possess their own values, but a considerable part of them think the opposite. It has been concluded that the children exhibit the values of love/respect/clemency mostly.

The majority of parents think that the technology has a negative impact on children's attainment of values. Parents' views are striking, stating that the positive impact of technology on children's attainment of values. According to Borca et al. (2015), in digital media, children and young people present their messages or contents in order to introduce themselves or present as they want to be. The created plural identities (real identity + digital identity) are considered as a psychological disorder in daily life (Kılıçer, Özeke & Çoklar). Children exhibit different aspects of their personality, especially in virtual and real environments. Over time, this situation may cause individuals to meet their real life needs from the virtual environment. Therefore, it can be said that human values are degenerated by the use of intensive technology. In the future studies, the qualitative study of how technology has had a positive/negative effect on the acquisition of values can be examined in depth.

According to parents, technology corrupts the value of "sharing" the most in children. In the study conducted by Kuss, Griffiths and Binder (2013), it is proposed that children develop an addictive behaviour as a result of their excessive and uncontrolled use of information technologies and as a reflection of this they get aggressive towards the real world as well as the virtual world. Therefore, it may be suggested that unconscious use of information technology has negative effects on the values that children possess. Parents have seen that "avoiding personal development, not being able to empathize, insatiable" is less expressed than other codes. As a skill given by the structure and function of new technologies, masses can easily be integrated and affect the masses reached in various ways (Durak & Seferoğlu, 2016). Therefore, it is thought that the parents have expressed different effects.

Besides, according to parents, the content provided by technology should include values to preserve and sustain them. However, the expression of opinions that were at least according to the parents' use of parental control "and" family atmosphere of the games developers / content "that the results are remarkable. As a matter

of fact, today, there are many services that support parental control so that children are protected from the adverse effects of technology.

Teknoloji Kullanımının Yansımaları: Teknoloji Kullanımıyla Kaybolan Değerler Hakkında Ebeveyn Görüşleri

Giriş

Geçmişten günümüze kadar insan hayatındaki değişimlerin en önemli sebeplerinden biri teknolojik gelişmeler olmuştur (Yiğit, Çengelci, & Karaduman, 2013). Dolayısıyla teknoloji insanların günlük hayatlarının bir parçasıdır (Lee, Tam, & Chie, 2013; Salehan & Negahban, 2013). İnsanlar günlük hayatta alış veriş, banka işlemleri, resmi kurumlarla yapılacak işlemleri, ilgi alanlarına yönelik konularda araştırma yapmayı bilişim teknolojileri ile gerçekleştirebilmektedir (Yıldız-Durak & Seferoğlu, 2018). Teknolojinin bu şekilde geniş bir kullanım alanının olması kullanıcı kitlesinin de geniş olmasını sağlamaktadır. Öte yandan teknoloji kullanım yoğunluğu arttıkça teknoloji kullanım yaşının da düştüğü görülmektedir (Wei & Lo, 2006). Lenhart ve diğerlerine (2011) göre bunun nedeni çocukların ve gençlerin bilişim teknolojilerini kullanarak yaptığı işlemlerin daha çok farklılaşmasıdır.

Bilişim teknolojilerinin insan yaşamına olumlu yansımaları olduğu gibi bazı olumsuz yansımaları da olmaktadır. Özellikle çocuklar bu olumsuz durumlardan daha çok ve derinden etkilenmektedir. Alanyazın incelendiğinde teknolojinin olumsuz yansımalarıyla ilgili birçok çalışma olduğu görülmektedir. Söz konusu olumsuz etkilerin başında yoğun ve kontrolsüz teknoloji kullanımı (Kwon, Kim, Cho, & Yang, 2013; Przybylski & Weinstein, 2013), internet, akıllı telefon ve oyun bağımlılığı (Yıldız-Durak, 2018), mobil telefonlardan uzak kalma korkusu (Yıldırım, Sumuer, Adnan, & Yıldırım, 2015), iletişim bozuklukları, sosyal fobi (Bian & Leung, 2015) ve fiziksel rahatsızlıklar gelmektedir. Öte yandan çocuklar teknolojiyi kullanarak bazı olumsuz tutum ve davranışlar sergileyebilmektedir. Bunların başında siber zorbalık gelmektedir (Durak & Seferoğlu, 2016). Çocuklar teknolojiyi bilinçsiz kullanarak kendisinin ve başkalarının kişisel bilgilerinin güvenliği noktasında tehditler oluşturabilmektedir (Karaoğlu Yılmaz, Çavuş Ezin, 2017; Karaoğlu- Yılmaz, Yılmaz, & Sezer, 2014; Yılmaz, Karaoğlu- Yılmaz, Öztürk, & Karademir, 2017). Bu noktada çocukların teknolojiyi bilinçli ve etik kullanmaları önemlidir (Forgays, Hyman, & Schreiber, 2014).

Teknoloji insanın şekillendirmeleriyle gelişimini sürdürürken bir yandan da insanı etkisi altına almaktadır. Teknolojik gelişimlerin etkisiyle bireyin ya da toplumun değerleri değişmektedir. Tüm dünya ile iletişim sağlandığı ve tüm dünyayı takip etmenin çok kolay olduğu günümüzde teknoloji değerleri etkileyerek değişmesine neden olmaktadır (Yiğit, Çengelci, & Karaduman, 2013). Alanyazın incelendiğinde bu konuda birkaç çalışma dışında çalışma bulunmamaktadır.

Önceki araştırmalarda, çocukların sağlıklı bir şekilde teknolojiyi kullanabilme davranışları üzerinde, ebeveynlerinin eğitim düzeyi, teknoloji bilgi seviyeleri, ailenin finansal durumu gibi ebeveynlere ait değişkenlerin etkili olduğu bulunmuştur (Mei, Yau, Chai, Guo, & Potenza, 2016; Zhang, Wang, Yuan, Zhang, & Li, 2014). Bununla birlikte teknoloji kullanımının çocukların bilişsel, fiziksel ve duyuşsal gelişimi üzerine yansımalarıyla ilgili araştırmalarda ebeveynlere ait değişkenlerin incelendiği çalışmalar kısıtlıdır (Lim & Kim, 2014; Na, 2013; Yim, Kim, & Hong, 2014). Ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımı ve teknolojinin çocuklar üzerindeki etkilerini incelerken ebeveynlere ilişkin değişkenlerin de göz önünde bulundurulması önemlidir. Sosyal öğrenme bağlamında ebeveynlerin çocuklarına model olarak, teknoloji kullanımında önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Bu çalışmada ebeveynlerin çalışma grubu olarak seçilme nedeni, ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına önemli etkileri olduğu görüşünden hareketle ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili gözlemlerini ve düşüncelerini araştırmaktır.

Bilişim teknolojilerinde yaşanan değişimlerin bireylerin ve özellikle çocukların değerlerinde ne gibi değişime sebep olduğu araştırmaya ihtiyaç duyulan bir konudur. Bu çalışmada teknoloji içine doğan çocukların kişisel ve toplumsal değerlerine ne derece sahip olduğu ve zamanla hangi değerlerin teknolojiyle birlikte yozlaştığını araştırmak için ebeveynlerin görüşlerine başvurulmuştur.

Çalışmanın amacı

Teknolojiyle iç içe yaşayan ve dolayısıyla teknolojinin etkilerine doğrudan maruz kalan çocukların teknoloji kullanımının değerler üzerindeki etkisi, insani ilişkilerine bu yoğun kullanımın nasıl yansıdığını araştırmak amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Araştırma, bilgisayar, tablet, akıllı telefon ve İnternet gibi yaygın kullanıma sahip olan bilişim teknolojileri kullanımına dayalı olarak yapılmıştır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Çocukların bilişim teknolojileri kullanım durumu nedir?
- Ebeveynlerin çocukluk döneminden itibaren sahip olduğu değerler nelerdir?
- Ebeveynlerin kendi sahip oldukları değerlere çocuklarının da sahip olup olmadıkları konusunda görüşleri nelerdir?
- Ebeveynlerin çocuklarda değerlerin kazanımı veya yozlaşması konusunda teknolojinin oynadığı role ilişkin görüşleri nelerdir?
- Ebeveynlerin teknolojinin değerlerin korunması ve sürdürülmesi bağlamında nasıl yapılandırılabilmesine yönelik görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada gelişen teknolojiler ile değişen değer algılarına yönelik ebeveyn görüşlerini derinlemesine incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır.

Çalışma Grubunun Özellikleri

Uygulama 2017-2018 akademik yılı içerisinde yapılmış olup; çalışma grubunu 11 ebeveyn oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan ebeveynlerin %69,8'i kadın, %30,2'si erkektir. Araştırmada çalışma grubu ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmada çalışma grubunun şu ön koşul özellikleri taşıyor olmalarına dikkat edilmiştir.

- Katılımcılar çalışmaya gönüllü katılıyor olmalıdır.
- İlköğretim ve ortaöğretim düzeyinde çocuğu olmalı ve çocuğunun çok sık ve uzun süre teknoloji kullandığını bildiren velilerden seçilmiştir.

Araştırmacının Rolü

Bu çalışmada araştırmacının temel rolleri uygulamayı yönlendirmek, gözlem yapmak ve veri toplamaktır. Çalışma boyunca araştırmacı bireysel görüşmeler ile veri toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada nitel verileri toplamak için çeşitli veri toplama araçları kullanılmıştır.

Kişisel Bilgiler, Bilgisayar ve İnternet Kullanım Durumu Anketi: Ebeveynlerin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çocuk sayısı gibi demografik bilgilerini toplamak üzere 5 soru; bilgisayar ve İnternet kullanım durumlarını belirlemek için ise 7 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu: Bu veri toplama aracının hazırlanma sürecinde öncelikle alanyazın incelenmiştir. Daha sonra alanyazın taramalarına da dayanarak 10 madde yazılmıştır. Araştırmacılar tarafından amaç doğrultusunda belirlenen sorular 2 alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Uzmanlar hazırlanan formda doğrudan teknoloji kullanımıyla ilgili bilgileri içeren maddelerin azaltılmasını önermiştir. Toplamda 9 madde olarak hazırlanan formda bu öneriler doğrultusunda çocukların teknoloji kullanım durumuyla ilgili 4 maddeden 3'ü çıkartılmıştır. Teknoloji kullanımı ve değerleri içeren maddelerde ise uzman görüşleri doğrultusunda ifadesel düzeltmeler yapılmıştır. 2 ebeveyn ile de pilot uygulama yapılmış ve ebeveyn dönütlerine göre de bazı maddeler daha ayrıntılı ifade edilmiştir. Görüşler doğrultusunda nihai hali verilmiş 6 soru uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada nitel yöntemlerle toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Verileri açıklayabilmek, kavram ve ilişkilere ulaşmak amacıyla içerik analizi yapılır. Çalışma süresince elde edilen ham veriler araştırmacı tarafından açık kodlama yöntemi ile kodlanmıştır. Daha sonra veriler başka bir alan uzmanı

tarafından açık kodlama yöntemiyle kodlanmıştır. İki analizden elde edilen sonuçlar detaylı ve dikkatli bir şekilde okunarak içerdiği anlam hakkında tartışılmış ve %100 fikir birliğinin sağlandığı ortak bir kodlama yapılmıştır. Bu oranın hesaplanmasında Miles ve Huberman'ın (1994) “güvenirlilik=(görüş birliği sayısı)/(toplam görüş birliği+görüş ayrılığı sayısı)” formülü kullanılmıştır. Bu doğrultuda güvenirliliğin kodlama işleminde ortak bir anlayışla sağlandığı ifade edilebilir (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Bulgular

Bu bölümde araştırma alt problemlerine göre bulgular sunulmuştur.

Çocukların bilişim teknolojileri kullanım durumu nedir?

Araştırmanın birinci alt problemi “Çocukların bilişim teknolojileri kullanım durumu nedir?” şeklinde belirlenmiştir. Ebeveynlere göre çocukların teknoloji kullanımı hakkındaki görüşlerinin incelendiği tema ve temalar altında yer alan kodlar ve bu kodların kodlanma sıklıkları Tablo 1’de verilmiştir.

Ebeveynlerle yapılan görüşmelerde konuyla ilgili birden çok konuda görüş bildirdiği ve ebeveynlerin birden fazla çocuğu olduğu ve yanıtları her çocuğu için ayrı ayrı verdiğinden dolayı frekans sayısı ile ebeveyn sayısı ile örtüşmemektedir.

Tablo 1. Ebeveynlerin Çocuklarının Bilişim Teknolojileri Kullanım Durumlarıyla İlgili Görüşleri

Tema	Kod	f
Kullanım Süresi	1 saat	3
	2 saat	4
	3 saat	1
	4 saat	1
	5 saat ve üstü	5
Erişim Sağlanan Cihaz	Masaüstü bilgisayar	1
	Dizüstü bilgisayar+ Tablet	2
	Mobil Cihazlar	8
BT ile Gerçekleştirdiği Etkinlikler	Oyun Oynama	3
	Sosyal medya ortamlarına girme	2
	Video izleme	2
	Eğitsel içeriklere ulaşma	2

Tablo 1’deki ebeveyn görüşleri incelendiğinde, çocukların çoğunluğu (f=5) günlük 5 saat ve üstü teknoloji kullanmaktadır. Çocuklar teknolojiye en çok mobil cihazlar (f=8) ile erişmektedir. Çocuklar en çok bilişim teknolojileri ile oyun oynama faaliyetini (f=3) gerçekleştirmektedir.

Ebeveynlerin çocukluk döneminden itibaren sahip olduğu değerler nelerdir?

Araştırmanın ikinci alt problemi “Ebeveynlerin çocukluk döneminden itibaren sahip olduğu değerler nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir. Ebeveynlerin çocukluk döneminden itibaren sahip olduğu değerlerle ilgili belirttikleri görüşler doğrultusunda yapılan nitel veri analizi sonucu ortaya çıkan kodlar Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. Ebeveynlerin Çocukluk Döneminden İtibaren Sahip Olduğu Değerlerle İlgili Görüşleri

Tema	Kod	f
İnsani Değerler	Saygı-Sevgi-Merhamet	3
	Dürüstlük	5
	Yardımlaşma	1
	Paylaşım	1
	Hoşgörü/ Tolerans	5
	Fedakarlık	2
	Hayvanseverlik	1
Kültürel değerler	Çevreye saygı duyma	3
	Akraba ziyaretlerine önem verme	1
	Hasta ziyaretine önem verme	1
	İhtiyaç sahiplerine yardım etme	1
Yeterlilikler	Sosyal beceriler	1
	El becerileri	2
	Doğal materyalleri kullanabilme	1
	Üretkenlik	8
Gerçekleştirdiği Etkinlikler	Doğal materyallerden oyuncak yapma	1
	Sokakta oyun oynama	2
	Aile gezmesine katılma	1
	Bayram ziyaretleri	1
	Akraba/hasta ziyaretleri	1

Tablo 2’deki ebeveyn görüşleri incelendiğinde, ebeveynlerin çocukluk döneminden itibaren en çok sahip olduğunu ifade ettikleri değerlerin dürüstlük ve hoşgörü/ tolerans (f=5) olduğu görülmektedir. Çevreye saygı duydukları (f=3) da en çok sahip olduğu belirtilen kültürel değerdir. Ebeveynler sahip oldukları değerlerin getiri olarak üretken olduklarını (f=8) ve bu değerleri kazandıkları ya da yansıttıkları ortamlar olduğunu ve çeşitli etkinlikler yaptığını belirtmiştir.

Ebeveynlerin kendi sahip oldukları değerlere çocuklarının da sahip olup olmadıkları konusunda görüşleri nelerdir?

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Ebeveynlerin kendi sahip oldukları değerlere çocuklarının da sahip olup olmadıkları konusunda görüşleri nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir. Ebeveynlerin çocukluk döneminden itibaren sahip olduğu değerlere çocuklarının sahip olup olmadığı ve çocuklarının hangi değerlere sahip olduğuyla ilgili belirttikleri görüşler doğrultusunda yapılan nitel veri analizi sonucu ortaya çıkan kodlar Tablo 3’de gösterilmektedir.

Tablo 3. Ebeveynlerin Sahip Olduğu Değerlere Çocuklarının Sahip Olup Olmama Durumuyla İlgili Görüşleri

Tema	Kod	f
Ebeveynlerin Sahip Olduğu Değerlere Çocuklarının Sahip Olup Olmama Durumu	Evet	4
	Kısmen	2
	Hayır	5
Çocuklarının Sahip Olduğu İnsani Değerler	Saygı-Sevgi-Merhamet	3
	Dürüstlük	2
	Yardımlaşma	2

Tablo 3’deki ebeveyn görüşleri incelendiğinde, ebeveynlerin çoğunluğu kendilerinin sahip olduğunu düşündüğü değerlere çocuklarının sahip olmadığını (f=5) düşünmektedir. Ebeveynler çocuklarının en çok sevgi-sayı-merhamet değerine sahip olduğunu belirtmiştir (f=3).

Ebeveynlerin çocuklarda değerlerin kazanımı veya yozlaşması konusunda teknolojinin oynadığı role ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Ebeveynlerin çocuklarda değerlerin kazanımı veya yozlaşması konusunda teknolojinin oynadığı role ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir. Ebeveynlerin çocuklarının değerlerin kazanımı veya yozlaşması konusunda teknolojinin oynadığı role ilişkin belirttikleri görüşler doğrultusunda yapılan nitel veri analizi sonucu ortaya çıkan kodlar Tablo 4’de gösterilmektedir.

Tablo 4. Ebeveynlerin Çocuklarının Değerlerin Kazanımı Konusunda Teknolojinin Oynadığı Role İlişkin Belirttikleri Görüşler

Tema	Kod	f
Çocuklarının Değerlerin Kazanımı Konusunda Teknolojinin Etkisi	Olumlu etkiye sahip	3
	Kısmen olumlu etkiye sahip	1
	Kısmen olumsuz etkiye sahip	1
	Olumsuz etkiye sahip	6
Çocuklarda Teknoloji Kullanımı ile Yozlaştığı Düşünülen Değerler	Paylaşım	5
	Hoşgörü	4
	Asosyalleşme	4

Kişisel Gelişimi Engelleme	1
Empati Yapamama	1
Doyumsuzluk	1

Tablo 4'deki ebeveyn görüşleri incelendiğinde, ebeveynlerin çoğunluğu (f=6) çocuklarının değerlerin kazanımı konusunda teknolojinin olumsuz etkiye sahip olduğunu düşünmektedir. Ebeveynlere gören çocuklarda teknoloji kullanımı ile yozlaştığı düşünülen değerlerin başında paylaşım (f=5) gelmektedir. Bazı görüşlerden örnekler aşağıdadır.

Çocukları monotonlaştıran ve toplumdaki koparan bir alet bilgisayar...doğru kullanılmıyor o yaşta.. [E1]

Eğer teknoloji hayatlarının bu kadar içinde olmasaydı hoşgörülü paylaşımcı empati kurabilen bireyler olarak yetişeceklerdi ancak her şeye anında ulaşabildikleri için arkadaşına kitap okumaya sokak oyunlarına zaman ayırmıyorlar. Artık mahalle arasında top oynayan ip atlayan çocuklara daha az rastlıyoruz. Bir arada olmak yerine yazışmayı tercih ediyorlar. [E2]

Genel olarak teknoloji çocukları bireyselleştiriyor ve yalnızlaştırıyor ama benim çocuklarım teknolojiyle daha az zaman geçirdikleri için bu olumsuzlukları da pek yaşamıyorlar. [E3]

Teknoloji gerçek yaşamdan koparıp sosyalleşmeyi kişisel gelişimi engelliyor [E9]

Teknoloji sonucunda her geçen gün değerlerimiz daha da yozlaşmakta [E10]

Teknoloji olunca herşey varmış gibi görünüyor ama bomboş bir yalnızlık var aslında [E7]

Ebeveynlerin teknolojinin değerlerin korunması ve sürdürülmesi bağlamında nasıl yapılandırılabilirliğine yönelik görüşleri nelerdir?

Araştırmanın beşinci alt problemi "Ebeveynlerin teknolojinin değerlerin korunması ve sürdürülmesi bağlamında nasıl yapılandırılabilirliğine yönelik görüşleri nelerdir?" şeklinde belirlenmiştir. Teknolojinin değerlerin korunması ve sürdürülmesi bağlamında nasıl kullanılabilirliğine yönelik ebeveyn görüşleri doğrultusunda yapılan nitel veri analizi sonucu ortaya çıkan kodlar Tablo 5'de gösterilmektedir.

Tablo 5. Ebeveynlerin Teknolojinin Değerlerin Korunması ve Sürdürülmesi Bağlamında Nasıl Kullanılabilirliğine Yönelik Görüşler

Tema	Kod	f
Teknolojinin Değerlerin Korunması ve Sürdürülmesi Bağlamında Kullanımı	Teknolojinin sunduğu içeriklerin değerleri içermesi	5
	Teknolojinin kullanılmaması/az kullanılması	3
	Çocuklara yönelik değerleri ele alan internet siteleri	2
	Bilinçli teknoloji kullanımının öğretilmesi	2
	Ebeveyn kontrolünde kullanım	1
	Aile ortamını geliştirici oyunlar/içerikler	1

Tablo 5'deki ebeveyn görüşleri incelendiğinde, ebeveynlerin teknolojinin değerlerin korunması ve sürdürülmesi bağlamında nasıl kullanılacağı konusunda farklı önerileri olduğu görülmektedir. Bu önerilerden en sık dile getirilene ise teknolojinin sunduğu içeriklerin değerleri içermesidir (f=5). Bazı görüşlerden örnekler aşağıdadır.

Teknolojinin sunduğu içeriklerin değerleri içermesi daha çok önemsemeli. [E1]

Çağdaş olmak ileri görüşlü olmak gerek. Teknolojinin getirdiklerini özümsememiz gerek [E2]

Toplum değer yargılarına yönelik linkler olmalı...kaybedilen değerleri orda görüp ayırım yapabilmeli [E3]

Belki onlara verilen ödevleri araştırırken girdikleri sitelerde bu değerlerin işlendiği ilgilerini çekecek kısa canlandırılmaları izlemelerini sağlayabiliriz [E4]

Çocuklara yönelik internet sitelerinde yardımlaşma, paylaşma, empati kurma, sevginin önemi vb. konuları içeren görsellere etkileyici bir şekilde yer verilebilir. [E5]

Ebeveyn kontrolünde kullanılırsa yarar sağlanabilir. Mümkün olduğunca az kullanılmalıdır. Bilgi edinme dışında kullanılmamalıBilinçli kullanılan teknoloji değerlerin sürekliliğini arttıracaktır [E8]

Aile ortamını geliştirici oyunlar olabilir ve kötü sitelere girince alarm olmalı çocuklar yanlış şeylerle erken yaşta tanışmamalı [E9]

Teknoloji doğru kullanıldığı takdirde her şeyi çözebilir... ne yazık ki toplum olarak doğru kullanmıyoruz... yaş sınırı ve kültür sınırı olmalı. Çocukların küçük yaşlarda teknoloji dünyasına hapsolmemesi için spor ve sanat aktiviteleri artırılmalı. Sosyal medyanın her alanına ulaşmaları engellenmeli. [E11]

Sonuçlar, Tartışma ve Öneriler

Araştırma sonucunda görüşülen ebeveynlerin çoğunluğu çocuklarının günlük 5 saat ve üstü teknoloji kullandığını, en çok mobil cihazlarla erişim sağladıklarını ve bilişim teknolojileri ile en çok oyun oynadıklarını bildirmiştir. Mobil oyunlar günümüzde birçok iletişim ve etkileşim fırsatı sunarak bireylere ikinci bir yaşam alanı sunmaktadır. Müller, Beutel, Egloff ve Wölfling (2014) tarafından yapılan çalışmada çocukların online oyun ortamlarında oyunla ilgili hedeflere uğraşmak uğruna insani değerleri hiçe saydığını belirtmiştir. Dolayısıyla bilişim teknolojileri ortamlarında kullanımla ilgili yoğun motivasyon unsurlarının olması, çocukların insani değerleri (dürüstlük, hoşgörü vb.) yok saymasına neden olmaktadır. Buradan hareketle çocukların yoğun bilişim teknolojileri kullanımının altında yatan nedenler araştırılabilir. Oyun oynama motivasyonlarının nedenleri ve bunun çocukların değerlerine nasıl etkilediği boylamsal araştırmalarla incelenebilir.

Ebeveynlerin çocukluk döneminden itibaren sahip olduğu değerlerin başında hoşgörü/tolerans ve dürüstlük gelmektedir. Ebeveynlerin çoğunluğu kendi sahip olduğu değerlere çocuklarının da sahip olduğunu düşünse de önemli bir kısmı da kendi sahip olduğu değerlerin çocuklarında olmadığını düşünmektedir. Çocuklarının en çok sevgi/saygı/merhamet değerleri gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Ebeveynlerin çoğunluğu çocuklarının değerlerin kazanımı konusunda teknolojinin olumsuz etkisi olduğunu düşünmektedir. Çocuklarının değerlerin kazanımı konusunda teknolojinin olumlu etkisi olduğunu belirten ebeveynlerin görüşleri dikkat çekicidir. Borca vd.'e (2015) göre dijital ortamlarda çocuklar ve gençler kendilerini tanıtmak için yazdıkları mesajlar veya içerikleri sunarken oldukları ya da olmak istedikleri biçimde sunum yaparlar. Oluşturulan çoğul kimlikler (gerçek kimlik+dijital kimlik) günlük hayatta psikolojik bir rahatsızlık olarak değerlendirilir (Kılıçer, Özeke & Çoklar). Çocuklar özellikle sanal ve gerçek ortamlarda kişiliklerinin farklı yönlerini sergilemektedirler. Zamanla bu durum bireylerin gerçek yaşam ihtiyaçlarını sanal ortamdan karşılama yoluna gitmelerine neden olabilir. Bu nedenle de insani değerlerin yoğun teknoloji kullanımıyla yozlaştığı söylenebilir. İlerde yapılacak çalışmalarda teknolojinin değerlerin kazanılmasında nasıl olumlu/olumsuz etki sağladığı nitel çalışmalarla derinlemesine incelenebilir.

Ebeveynlere göre teknoloji çocuklarda en çok “paylaşım” değerini yozlaştırmaktadır. Kuss, Griffiths ve Binder, (2013) tarafından yapılan çalışmada çocukların bilişim teknolojilerini aşırı ve kontrolsüz kullanmaları sonucu bağımlılık davranışları geliştirdikleri ve bunun yansımaları olarak da hem gerçek dünyada hem de sanal dünyadaki bireylere karşı agresifleştikleri, olumsuz davranışlar sergiledikleri görülmektedir. Dolayısıyla bilişim teknolojilerinin bilinçsiz kullanımının çocukların sahip olduğu değerlere olumsuz etkilerinin olduğu söylenebilir. Ebeveynler “kişisel gelişimi engelleme, empati yapamama, doyumsuzluk” durumlarının diğer kodlara göre daha az ifade edildiği görülmüştür. Yeni teknolojilerin yapısı ve işleyişinin verdiği bir yetenek olarak kitlelere kolayca erişilebilmekte ve ulaşılan kitleleri değişik şekillerde etkileyebilmektedir (Durak & Seferoğlu, 2016). Bu nedenle ebeveynlerin farklı etkileri dile getirdiği düşünülmektedir.

Öte yandan ebeveynlere göre değerlerin korunması ve sürdürülmesi için teknolojinin sunduğu içeriklerin değerleri içermesi gerekmektedir. Bununla birlikte ebeveynlere göre en az ifade edilen görüşlerin ise “ebeveyn kontrolünde kullanım” ve “aile ortamını geliştirici oyunlar/içerikler” olduğu sonucu dikkat çekicidir. Nitekim günümüzde, çocukların teknolojinin olumsuz etkilerinden korunulması için ebeveyn kontrolünün sağlanmasını destekleyen birçok servis bulunmaktadır.

References

- Bian, M., & Leung, L. (2015). Linking loneliness, shyness, smartphone addiction symptoms, and patterns of smartphone use to social capital. *Social Science Computer Review*, 33(1), 61–79.
- Borca, G., Bina, M., Keller, P. S., Gilbert, L. R. ve Begotti, T. (2015). Internet use and developmental tasks: Adolescent's point of view. *Computers in Human Behavior*, 52, 49- 58.
- Durak, H., & Seferoğlu, S. S. (2016). Siber zorbalık: Eski bir toplumsal sorunla ilgili yeni tanımlamalar, bakışlar, değerlendirmeler. A. Görgün- Baran, & M. Çakır, (Ed.) içinde *İnter-disipliner yaklaşımla gençliğin umudu toplumun beklentileri* (ss. 167-187). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Forgays, D. K., Hyman, I., & Schreiber, J. (2014). Texting everywhere for everything: Gender and age differences in cell phone etiquette and use. *Computers in Human Behavior*, 31, 314-321.
- Karaoğlan Yılmaz, F., & Çavuş Ezin, Ç. (2017). Ebeveynlerin bilgi güvenliği farkındalıklarının incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 7(2), 41-57. DOI: 10.17943/etku.288874
- Karaoğlan-Yılmaz, F. G., Yılmaz, R., & Sezer, B. (2014). Üniversite öğrencilerinin güvenli bilgi ve iletişim teknolojisi kullanım davranışları ve bilgi güvenliği eğitimine genel bir bakış. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 176-199.
- Kılıçer, K., Özeke, V., & Çoklar, A. N. (2018). Sosyal medya kullanıcılarına ait siber davranışların insani değerler bağlamında incelenmesi. *Dumlupınar University Journal of Social Science/Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 56, 19-39.
- Kuss, D. J., Griffiths, M. D., & Binder, J. F. (2013). Internet addiction in students: Prevalence and risk factors. *Computers in Human Behavior*, 29(3), 959-966.
- Kwon, M., Kim, D. J., Cho, H., & Yang, S. (2013). The smartphone addiction scale: development and validation of a short version for adolescents. *PloS one*, 8(12), e83558. DOI: 10.1371/journal.pone.0083558
- Lee, S., Tam, C. L., & Chie, Q. T. (2014). Mobile phone usage preferences: The contributing factors of personality, social anxiety and loneliness. *Social Indicators Research*, 118(3), 1205-1228.
- Lenhart, A., Madden, M., Smith, A., Purcell, K., Zickuhr, K., & Rainie, L. (2011). Teens, kindness, and cruelty on social network sites: How American teens navigate the new world of “digital citizenship.” Pew Internet and American Life Project.
- Lim, M. H., & Kim, S. H. (2014). A study on the smart phone and tablet PC utilization, parental perception, and addictive tendencies of young children. *Korean Journal of Child Education and Care*, 14(4), 237-260.
- Mei, S., Yau, Y. H., Chai, J., Guo, J., & Potenza, M. N. (2016). Problematic Internet use, well-being, self-esteem and self-control: Data from a high-school survey in China. *Addictive behaviors*, 61, 74-79.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Müller, K. W., Beutel, M. E., Egloff, B., & Wölfling, K. (2014). Investigating risk factors for Internet gaming disorder: A comparison of patients with addictive gaming, pathological gamblers and healthy controls regarding the big five personality traits. *European Addiction Research*, 20(3), 129-136.
- Na, Y.S. (2013). The effects of the parents' child-rearing attitude on the smartphone addiction of small children. *Journal of Early Childhood Education & Educare Welfare*, 17(3), 32-53
- Przybylski, A. K., & Weinstein, N. (2013). Can you connect with me now? How the presence of mobile communication technology influences face-to-face conversation quality. *Journal of Social and Personal Relationships*, 30(3), 237-246.
- Salehan, M., & Negahban, A. (2013). Social networking on smartphones: When mobile phones become addictive. *Computers in Human Behavior*, 29(6), 2632-2639.
- Şimşek,H. & Yıldırım,A. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.

- Wei, R., & Lo, V. H. (2006). Staying connected while on the move: Cell phone use and social connectedness. *New Media & Society*, 8(1), 53-72.
- Yildirim, C., Sumuer, E., Adnan, M., & Yildirim, S. (2016). A growing fear: Prevalence of nomophobia among Turkish college students. *Information Development*, 32(5), 1322-1331.
- Yıldız-Durak, H. (2018). What would you do without your smartphone? adolescents' social media usage, locus of control, and loneliness as a predictor of nomophobia. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 5(2), 151-163.
- Yıldız-Durak, H. ve Seferoğlu, S. S. (2018). Ortaokul öğrencilerinin akıllı telefon kullanımları ve bağımlılık düzeyleriyle ilgili unsurlar. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 8(1), 1-23.
- Yılmaz, R., Karaoğlu-Yılmaz, F. G., Öztürk, H. T., & Karademir, T. (2017). Examining secondary school students' safe computer and internet usage awareness: An example from Bartın province. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 7(1), 83-114.
- Yiğit, E. Ö., Çengelci, T., & Karaduman, H. (2013). Teknolojinin değerlere yansımaları konusunda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri. *Journal of Social Studies Education Research*, 4(1), 73-109.
- Yim, K. S., Kim, S. H., & Hong, H. K. (2014). A study of correlation among young children's smart-phone addiction, self-respect, and self-regulation. *Journal of Future Early Childhood Education*, 21(4), 203-221.
- Zhang, Q., Wang, Y., Yuan, C., Zhang, X., & Li, Y. (2014). The gender effect on the relationship between internet addiction and emotional and behavioral problems in adolescents. *Chinese Journal of Clinical Psychology*, 22(6), 1004-1009.